

Forslag

til

Lov om ændring af lov om offentlig forsorg.

(Ophævelse af regler om administrativ frihedsberøvelse, ophævelse af indtægtsgrænser for adgang til børnebidrag og udvidet adgang til hjælp til forsørgelse af børn i hjemmet.)

Fremsat den 13. november 1968 af *socialministeren*.

§ 1.

I lov om offentlig forsorg, jfr. lovbekendtgørelse nr. 232 af 26. maj 1965, som ændret ved lov nr. 51 af 16. februar 1966, lov nr. 106 af 5. april 1967 og ved lov nr. 239 af 3. juni 1967, foretages følgende ændringer:

1. § 36, stk. 2, § 37 og § 61, nr. 5), ophæves.

2. I § 65, 1. pkt., ændres „nr. 2-5“ til „nr. 2-4“.

3. § 73 affattes således:

„§ 73. Personer, der i hjemmet forsørger et barn med en fysisk eller psykisk lidelse, som medfører særlige udgifter ved forsørgelsen, har ret til at få dækket sådanne nødvendige merudgifter, såfremt de ikke kan dækkes gennem særforsorgens hjælpeforanstaltninger. Hjælpen er betinget af, at lægelige anvisninger med hensyn til barnets pasning m. v. følges.“

4. § 83, nr. 3) og nr. 4) ophæves, og numrene 5) og 6) ændres til 3) og 4). Samtidig udgår i nr. 6) ordene „og forsørger“.

5. I § 84, stk. 1, ophæves nr. 3), og nr. 4) ændres til nr. 3).

6. § 84, stk. 3, ophæves.

7. §§ 88 og 89 ophæves.

8. I § 90 udgår ordene: „og i nærværende kapitel“.

9. § 103, stk. 1, sidste pkt., ophæves.

10. I § 126, stk. 1, 1. pkt., udgår ordene: „samt den i § 88, stk. 1, omhandlede indtægtsgrænse, dog at regulering af sidstnævnte beløb kun finder sted en gang årligt på grundlag af bevægelsen i det for januar måned offentliggjorte reguleringspristal“.

11. I § 126, stk. 1, 3. pkt., udgår ordene: „for så vidt angår det i § 88, stk. 1, omhandlede beløb, til det nærmeste med 10 delelige beløb i kroner“.

12. I § 130, sidste pkt., udgår ordene: „dog at adoptivforældrene i disse tilfælde skal opfylde de i § 88 nævnte økonomiske betingelser“.

§ 2.

Denne lov træder i kraft den 1. april 1969.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Loven om offentlig forsorg, som den senest er optrykt ved lovbekendtgørelse nr. 232 af 26. maj Socialmin. 2. k. j. nr. 400-3.

1965, er ændret ved lov nr. 51 af 16. februar 1966 (Underholdshjælp i tilfælde af langvarig sygdom m. v.), lov nr. 106 af 5. april 1967. (Adgang til

hjælp under arbejdsløshed og hjælp til forsørgelse af børn i hjemmet) og lov nr. 239 af 3. juni 1967 (Forhøjelse af underholdshjælp, hjælp ved fødsel og bortfald af bestemmelser om børnebidrag).

Loven foreslås ændret således, at bestemmelsen om administrativ frihedsberøvelse af personer, der forsømmer deres forsørgerpligter, ophæves. Endvidere søges den nugældende indtægtsgrænse for adgang til børnebidrag for enlige forsørgere ophævet (i forbindelse hermed søges ved en ændring af pensionslovene indtægtsgrænsen ophævet for børnetillæg til invalide-, folke- og enkepensionister), og endelig søges indført en videre adgang for hjælp til pasning af et handicappet barn i hjemmet. Bestemmelserne om det sidstnævnte spørgsmål er senest fastlagt ved den ovennævnte lov af 5. april 1967 (Folketingstidende 1966-67, spalte 1776, 2551, 3124, 3187; tillæg A. spalte 2193; tillæg B. spalte 329; tillæg C. spalte 529).

Udgifterne ved forslaget.

Merudgiften ved ophævelse af indtægtsgrænserne for børnebidrag til enlige forsørgere — og for børnetillæg til pensionister — forventes at blive på ca. 8 mill. kr., heraf 6,5 mill. kr. i 1969-70 og resten i 1970-71.

Forslaget om ophævelse af den i forvejen meget lempelige trangsbetingelse for modtagelse af hjælp til forsørgelse af et handicappet barn i hjemmet forventes højest at medføre en merudgift på nogle få hundrede tusinde kroner årlig.

Ophævelsen af bestemmelsen om administrativ frihedsberøvelse af forsømmelige forsørgere vil snarest medføre en vis mindreudgift, men bestemmelsen har dog været lidet anvendt.

Alle ændringer foreslås at skulle træde i kraft den 1. april 1969.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

ad 1.

I lov om offentlig forsorg §§ 36, stk. 2, og 37 er fastsat særlige bestemmelser om foranstaltninger mod personer, der forsømmer deres forsørgerpligter, idet disse, når de undlader at opfylde deres betalingspligt enten i henhold til en foreløbig bidragsresolution eller på grundlag af et privatretligt bidragsdokument, efter omstændighederne af det sociale udvalg kan anbringes i et forsorgshjem, om fornødent på lukket afdeling.

Et af Nordisk Råd nedsat udvalg, der har til formål at søge at tilvejebringe overensstemmelse i

forsorgslovgivningen i de nordiske lande, er imidlertid i en i 1968 afgivet betænkning „Harmonisering av socialhjælpslagstiftningen i de nordiske länderna“ bl. a. gået ind for en ophævelse af de i den danske (og finske) sociallovgivning indeholdte bestemmelser om administrativ frihedsberøvelse over for personer, der forsømmer deres forsørgerpligter. Det er udvalgets opfattelse, at en person, selv om han ikke opfylder sine forsørgerpligter, således at det offentlige må træde til med økonomisk hjælp, ikke af denne grund rent administrativt skal kunne berøves friheden. Eksekution i personer bør efter udvalgets mening overhovedet kun kunne ske efter civilretlige bestemmelser.

Under hensyn til, at man tilstræber så stor overensstemmelse mellem de nordiske landes sociale lovgivning som muligt, og til, at bestemmelserne om tvangsmæssig anbringelse på forsorgshjem af forsømmelige forsørgere kun anvendes i meget ringe omfang, foreslås det, at man herefter ophæver de pågældende bestemmelser i § 36, stk. 2, og § 37. Ophævelsen af § 61, nr. 5, er en følge af bortfaldet af § 36, stk. 2, og § 37.

ad 2.

Ændringen er redaktionel.

ad 3.

Ved lov nr. 106 af 5. april 1967 om ændring af lov om offentlig forsorg er der ved en ændring af § 73 skabt mulighed for at yde hjælp til familier med børn, som har en psykisk eller fysisk lidelse, men som ikke kan hjælpes gennem reglerne om særforborg. Hjælpen kan ydes som et tilskud til hel eller delvis dækning af de særlige udgifter ved et sådant barns forsørgelse, og der gælder en meget lempelig trangsbedømmelse for adgangen til hjælpen.

På grund af forholdets særlige karakter må det imidlertid anses for ønskeligt, at hjælp til dette formål overhovedet ikke er trangsbetinget, og det foreslås derfor at ændre bestemmelsen i § 73 således, at der for fremtiden ikke skal tages hensyn til forsørgerens økonomiske forhold ved spørgsmålet om ydelse af hjælp til dækning af merudgifter ved at have et handicappet barn i hjemmet.

ad 4-12.

Efter forsorgslovens § 88 gælder der — i modsætning til hvad der er tilfældet ved forskudsvis udbetaling af bidrag — en indtægtsgrænse for adgangen for enlige forsørgere til at oppebære børnebidrag i henhold til forsorgslovens § 76, stk. 2, og §§ 77-78 (enkebørn m. v.). Indtægtsgrænsen, der

pristalsreguleres efter § 126 en gang årligt, udgør pr. 1. oktober 1968 20.320 kr. Endvidere er der i § 89 givet regler for, hvor stor en indtægt barnet kan have, uden at der foretages fradrag i eller sker bortfald af børnebidraget. En tilsvarende indtægtsgrense gælder ligeledes med hensyn til adgangen til at oppebære børnetillæg til invalide-, folke- og enkepension.

I lov nr. 236 af 3. juni 1967 om børnetilskud og andre familieydelse, der nu forventes at skulle træde i kraft den 1. januar 1970, er der imidlertid ikke givet bestemmelser om indtægtsgrenser for adgangen til det særlige børnetilskud, som fra lovens ikrafttrædelse træder i stedet for de hidtidige børnebidrag og børnetillæg efter forsorgsloven og pensionslovene. Under hensyn til, at den nævnte lov af 3. juni 1967 oprindeligt var tænkt at skulle træde i kraft på et tidligere tidspunkt, men at ikraftsættelsen er blevet udskudt i forbindelse med ud-

skydelsen af tidspunktet for indførelse af kildeskatten, har man anset det for rimeligt, at den fuldstændige ophævelse af den omtalte indtægtsgrense ikke afventer børnetilskudslovens ikrafttræden.

Det foreslås derfor at ophæve forsorgslovens §§ 88 og 89 om indtægtsgrenser for adgang til enkebørnebidrag og andre børnebidrag efter forsorgsloven.

Bestemmelsen om, at bidrag kun kan udbetales, når den, der er berettiget hertil, *forsørger barnet*, kan medføre, at bidrag ikke kan udbetales, uanset at indtægten ikke bevirker, at bidraget bortfalder efter reglen i lovens § 89. For — i overensstemmelse med de regler, der skal gælde efter loven om børnetilskud m. v. — helt at ophæve betydningen af, at den bidragsberettigede eller barnet har indtægt, foreslås det, at ordene „og forsørger“ udgår af forsorgslovens § 83, nr. 6).

De øvrige ændringer er redaktionelle.

I dette bilag opføres i venstre spalte de i lovforslaget nævnte bestemmelser i den nugældende formulering, medens de foreslåede ændringer opføres i højre spalte.

Gældende lov.

§ 36.

Stk. 2. Betaler forsørgeren ikke den ham således pålagte foreløbige betaling eller det bidrag, der endeligt måtte være pålagt ham i henhold til § 33, skønt han må antages at være i stand hertil, kan det sociale udvalg straks lade ham indlægge i et forsorgshjem, om fornødent på lukket afdeling, hvor han kan forblive, indtil betalingen er erlagt eller der er opnået skilsmisse, dog ikke ud over 3 måneder.

§ 37. Bestemmelserne i § 36 finder tilsvarende anvendelse, når det offentlige i henhold til § 33 indtræder i en bidragsresolution.

§ 61. Ud over de i loven særligt angivne tilfælde, jfr. §§ 60, 100 og 127, vil ydet hjælp være at tilbagebetale i følgende tilfælde, medmindre kommunalbestyrelsen træffer anden bestemmelse:

- 1) når en person ved svigagtig optræden har opnået hjælp, bortset den ham tilståede hjælp eller i øvrigt groft har misbrugt hjælpen,
- 2) når en person ved uordentlig livsførelse, uforsvarlig økonomi, ved urimelig opgivelse af en stilling eller et arbejde eller ved uden rimelig grund at have nægtet at overtage arbejde, jfr. arbejdsløshedslovens § 17, selv er skyld i, at der må ydes ham hjælp,
- 3) når der må ydes en person offentlig hjælp, fordi vedkommende eller den med ham samlevende ægtefælle er indblandet i en kollektiv arbejdsstrid, jfr. herved arbejdsløshedslovens § 17, stk. 1, nr. 1,
- 4) når en person unddrager sig sin forsørgelsespligt over for sin ægtefælle eller over for børn,
- 5) når der påføres det offentlige udgifter ved, at en person i medfør af § 36, jfr. § 37, indlægges på forsorgshjem.

Lovforslaget.

1. § 36, stk. 2, § 37 og § 61, nr. 5); ophæves.

Gældende lov.

§ 65. I de i § 61, nr. 2-5, og § 62 nævnte tilfælde skal det sociale udvalg ved hjælpens påbegyndelse gøre vedkommende bekendt med, at hjælpen ydes med tilbagebetalingspligt. Det påhviler derhos udvalget at påse, om de angivne betingelser for at kræve hjælpen tilbagebetalt stadig er til stede, og at give pågældende meddelelse herom, såfremt dette ikke længere er tilfældet.

§ 73. Til personer, der i hjemmet forsørger et barn, som har en fysisk eller psykisk lidelse, der medfører særlige udgifter ved forsørgelsen, kan der ydes et tilskud til hel eller delvis dækning af disse udgifter, såfremt hjælp ikke kan ydes som led i særforsorgens hjælpeforanstaltninger. Tilskud er betinget af, at lægelige anvisninger med hensyn til barnets pasning m. v. følges.

§ 83. Udbetaling af bidrag til en af forældrene er i øvrigt knyttet til følgende betingelser, som skal være opfyldt på bidragets forfaldsdag:

- 1) at pågældende eller barnet har dansk indfødsret, af socialministeriet ligestilles med en indfødt eller omfattes af en traktat om udbetaling af bidrag af denne art;
- 2) at pågældende har fast bopæl her i landet, og at vedkommende barn har hjemsted her;
- 3) at pågældende i de af § 76, stk. 2, og §§ 77-78 omfattede tilfælde opfylder de i § 88 angivne økonomiske betingelser;
- 4) at barnet opfylder de i § 89 angivne økonomiske betingelser;
- 5) at pågældende ikke samlever med den anden af forældrene eller for moderens vedkommende med en mand, der er anset som bidragspligtig til barnet;
- 6) at pågældende har forældremyndigheden over barnet og lever sammen med og forsørger det.

§ 84. Udbetaling af bidrag til andre end forældrene er i øvrigt knyttet til følgende betingelser, som skal være opfyldt på bidragets forfaldsdag:

Lovforslaget.

2. I § 65, 1. pkt., ændres „nr. 2-5“ til „nr. 2-4“.

3. § 73 affattes således:

„§ 73. Personer, der i hjemmet forsørger et barn med en fysisk eller psykisk lidelse, som medfører særlige udgifter ved forsørgelsen, har ret til at få dækket sådanne nødvendige merudgifter, såfremt de ikke kan dækkes gennem særforsorgens hjælpeforanstaltninger. Hjælpen er betinget af, at lægelige anvisninger med hensyn til barnets pasning m. v. følges.“

4. § 83, nr. 3) og nr. 4) ophæves, og numrene 5) og 6) ændres til 3) og 4). Samtidig udgår i nr. 6) ordene „og forsørger“.

5. I § 84, stk. 1, ophæves nr. 3), og nr. 4) ændres til nr. 3).

Gældende lov.

- 1) at moderen (faderen) eller barnet har dansk indfødsret, af socialministeriet ligestilles med en indfødt eller omfattes af en traktat om udbetaling af bidrag af denne art, eventuelt at moderen (faderen) ved sin død, forsvinden eller bortrejse fra landet opfyldte en af de nævnte betingelser;
- 2) at barnet har hjemsted her i landet;
- 3) at barnet opfylder de i § 89 angivne betingelser;
- 4) at vedkommende person eller institution forsørger barnet eller bidrager til dets forsørgelse.

Stk. 2. Såfremt bidrag søges af plejeforældre, kan det ikke udbetales, hvis moderen (faderen) samlever med den anden af barnets forældre, evt. den bidragspligtige.

Stk. 3. Når bidrag i de af § 76, stk. 2, og §§ 77-78 omfattede tilfælde søges udbetalt af plejeforældre, udregnes bidraget under hensyntagen til moderens (faderens) indtægt, jfr. § 88, for så vidt hun (han) har kendt opholdssted her i landet og har forældremyndigheden over barnet. Hvis moderen (faderen) er gift, og ægtefællen ikke har forsørgelsespligt over for barnet, kommer kun halvdelen af ægteparrets samlede indtægt i betragtning ved fradrag i normalbidragets grundbeløb.

§ 88. Retten for en af forældrene til i de i § 76, stk. 2, og §§ 77-78 angivne tilfælde at få bidraget udbetalt med det fulde grundbeløb er betinget af, at den bidragsberettigedes årlige indtægt, beregnet efter reglerne i stk. 3, ikke overstiger 16.000 kr., jfr. § 126.

Stk. 2. Såfremt den bidragsberettigedes indtægt er større end ovenfor angivet, bliver 60 pct. af det overskydende indtægtsbeløb at fradrage i bidraget. Bliver bidraget som følge af fradraget mindre end $\frac{1}{12}$ af grundbeløbet, bortfalder det.

Stk. 3. Den indtægt, som kommer i betragtning i henhold til foranstående, beregnes efter følgende regler:

- a) Til grund for beregningen lægges i almindelighed den indtægt, som pågældende har oppebåret i det foregående kalenderår.
- b) Hvis pågældendes indtægtsforhold efter det sociale udvalgs skøn er undergået en

Lovforslaget:

6. § 84, stk. 3, ophæves.

7. §§ 88 og 89 ophæves.

Gældende lov.

meget væsentlig forandring i forhold til det foregående kalenderår, er det sociale udvalg berettiget til at lægge den årsindtægt til grund, som efter udvalgets skøn vil kunne opnås efter den indtrufne forandring i forholdene, således at indtægten i øvrigt beregnes efter nedenstående regler.

c) I betragtning kommer enhver indtægt, som den bidragsberettigede og de børn, hvortil bidrag søges, jfr. stk. 4, samt den bidragsberettigedes eventuelle ægtefælle har haft i den pågældende periode, hvad enten indtægten hidrører fra personligt arbejde, vedvarende privat eller offentlig understøttelse (bidrag i henhold til dette afsnit og børnetilskud dog undtaget), pension eller besiddelse af formue eller ejendom.

d) Hvis den bidragsberettigede er gift, kommer kun halvdelen af ægteparrets samlede indtægt i betragtning.

e) Ved opgørelse af indtægten fradrages personlige skatter samt udgifter til kontingent i anledning af medlemskab i ulykkes-, syge-, invaliditets-, begravelses- og arbejdsløshedsforsikringen.

f) De med opretholdelsen af pågældendes erhvervsindtægt forbundne, nødvendige udgifter vil ligeledes kunne fradrages, herunder et rimeligt beløb til dækning af udgifter ved pasning af børn.

g) Endvidere fradrages et beløb af 400 kr. for hvert barn på nær ét, over for hvilket den bidragsberettigede eller dennes ægtefælle har forsørgelsespligt eller bidragspligt, og som er undergivet vedkommendes direkte forsørgelse. For børn, til hvilke det i øvrigt påhviler den bidragsberettigede at udrede bidrag, kan fradrages betalte bidrag inden for det fastsatte bidragsbeløb. Påhviler der den bidragsberettigede bidrag over for tidligere ægtefælle, kan betalte bidrag til opfyldelse af en sådan bidragsforpligtelse ligeledes fradrages.

h) Det indtægtsbeløb, som i henhold til denne paragraf skal lægges til grund ved beregningen af bidragets størrelse, afrundes til delelighed med 10, således at et beløb på 5 kr. og opefter forhøjes til 10 kr., medens beløb under 5 kr. fradrages.

Stk. 4. For så vidt der i medfør af § 89 på grund af barnets økonomiske forhold ikke ydes bidrag til det, eller der kun ydes

Lovforslaget.

Gældende lov.

nedsat bidrag, medregnes pågældende barns indtægt — når bidrag søges til andre børn — ikke ved udfindelsen af den bidragsberettigedes indtægt.

§ 89. Overstiger barnets egen indtægt i de af § 76, stk. 2, og §§ 77-79 omfattede tilfælde summen af de gældende normalbidrag fra faderen og moderen, jfr. § 87, bliver 50 pct. af barnets overskydende indtægt at fradrage i bidraget. Bliver bidraget som følge af fradraget mindre end $\frac{1}{12}$ af grundbeløbet, bortfalder det. Ved opgørelsen af barnets indtægt finder reglerne i § 88 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Såfremt der foreligger særlige omstændigheder, der medfører forøgede udgifter ved barnets forsørgelse, f. eks. sygdom eller en påbegyndt uddannelse, vil den nævnte indtægtsgrense med overøvrighedsens godkendelse kunne forhøjes.

Stk. 3. Såfremt både bestemmelsen i § 88 og bestemmelsen i nærværende paragraf vil medføre nedsættelse af bidraget, kan der af det offentlige kun udbetales det laveste af de bidrag, der vil kunne ydes efter nogen af disse bestemmelser.

§ 90. De en af forældrene eller en bidragspligtig påhvilende særlige bidrag til barnets dåb, skoleundervisning, konfirmation, faglige uddannelse, sygdom og begravelse kan under de i kapitel XII og i nærværende kapitel angivne betingelser udbetales af det offentlige i de tilfælde og inden for den grænse, som overøvrigheden fastsætter.

§ 103. Under tilsvarende betingelser som i § 83 angivet vil der til enker, der har født inden for den sidste måned før ægtefællens død, samt til enker, der er gravide ved ægtefællens død, være at udbetale en understøttelse fra det offentlige svarende til de gældende normalbidrag til barselfærd og underhold før og efter fødslen, jfr. § 104. Det er dog tillige en betingelse, at pågældende opfylder de i § 88 angivne økonomiske betingelser.

§ 126. Reguleringspristallet for januar og juli måneder benyttes ved dyrtidsregulering af følgende ydelser: de i § 87, stk. 1,

Løvforslaget.

de i § 88 angivne ydelser og de i § 89 angivne ydelser, samt den i § 88 angivne indtægtsgrense, dog at regulering af sidst-

8. I § 90 udgår ordene: „og i nærværende kapitel“.

9. § 103, stk. 1, sidste pkt., ophæves.

10. I § 126, stk. 1, 1. pkt., udgår ordene: „samt den i § 88, stk. 1, omhandlede indtægtsgrense, dog at regulering af sidst-

Gældende lov.

jfr. § 91, stk. 1 og 2, og § 104 omhandlede bidrag samt den i § 88, stk. 1, omhandlede indtægtsgrænse, dog at regulering af sidstnævnte beløb kun finder sted en gang årligt på grundlag af bevægelsen i det for januar måned offentliggjorte reguleringspristal. De nævnte beløb forhøjes eller nedsættes med 3 pct. for hver fulde 3 points' udsving i reguleringspristallet ud over 100 og med 2 pct. for hver fulde 2 points' udsving i reguleringspristallet under 100, idet overskydende points henstår til næste regulering. De herefter fremkomne beløb afrundes således: for så vidt angår de i § 87, stk. 1, omhandlede beløb, til de nærmeste med 12 delelige beløb i kroner; for så vidt angår det i § 88, stk. 1, omhandlede beløb, til det nærmeste med 10 delelige beløb i kroner; for så vidt angår de i § 104 omhandlede beløb, til de nærmeste beløb i hele kroner.

§ 130. Påhviler det en fader (en bidragspligtig) at betale underholdsbidrag til et uden for ægteskab født barn, der er bortadopteret inden ikrafttrædelsen den 1. januar 1957 af lov nr. 140 af 25. maj 1956 om adoption, er adoptivforældrene sidestillet med de i § 80, stk. 1, nævnte personer og institutioner med hensyn til adgangen til bidragets udbetaling af det offentlige. Det samme gælder med hensyn til bidrag i henhold til § 76, stk. 2, dog at adoptivforældrene i disse tilfælde skal opfylde de i § 88 nævnte økonomiske betingelser.

Lovforslaget.

nævnte beløb kun finder sted en gang årligt på grundlag af bevægelsen i det for januar måned offentliggjorte reguleringspristal“.

11. I § 126, stk. 1, 3. pkt., udgår ordene: „for så vidt angår det i § 88, stk. 1, omhandlede beløb, til det nærmeste med 10 delelige beløb i kroner;“.

12. I § 130, sidste pkt., udgår ordene: „dog at adoptivforældrene i disse tilfælde skal opfylde de i § 88 nævnte økonomiske betingelser.“